

Asia: VN/20721/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon pidentämistä koskevasta muutoksesta? (TTL 5 luku)

Merkittävä osa media-alan työntekijöistä työskentelee muussa kuin vakituudessa ja kokoaikaisessa palkkatyösuhteessa. Työssäoloehdon pidentäminen tarkoittaisi käytännössä sitä, että jo valmiiksi heikommassa työmarkkina-asemassa olevien pätkätyöläisten taloudellinen toimeentulo heikkenisi entisestään heidän joutuessaan yhä useammin turvautumaan peruspäivärahaan tai toimeentulotukeen ansioon suhteutetun työttömyysturvan sijaan. Erityisesti elokuva- ja tv-alan työt ovat usein sesonkiluonteisia, jolloin työssäoloehdon kerryttäminen saattaisi vaikeutua merkittävästi nykyisestä. Lisäksi tilannetta mutkistaa se, että työssäoloehdon kerryttämisen 28 kuukauden tarkastelujaksoa ei kuitenkaan olla vastaavasti pidentämässä.

Esityksen mukaan työssäolovaatimus kaksinkertaistuisi. Tämä olisi poikkeuksellisen suuri muutos, ja se saattaisi heikentää yleistä luottamusta Suomen ansioturvajärjestelmään. Journalistiliitto ei kannata näin mittavaa työssäoloehdon pidentämistä.

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon kertymistä koskevista muutoksista? (TTL 5 luku ja asetusmuutokset)

-

Lausuttavaa ansiopäivärahan perusteena olevan palkan määrittelystä? (TTL 6 luku ja asetusmuutokset)

-

Lausuttavaa TTL 5 ja 6 luvun muutosten vaikutuksesta työttömyysetuuden maksamisen työvoimapolitiittisiin edellytyksiin? (TTL 2 ja 2 a luku sekä 14 luvun 1 c §)

-

Lausuttavaa työttömyysetuuden sovittelun suojaosasta luopumisesta? (TTL 4 luku)

Esityksen mukaan sen tavoitteena on muun muassa lisätä työllisyyttä parantamalla työllistymiseen liittyviä kannustimia. Suojaosa lisättiin alun perin lakiin juuri siksi, että sen tavoitteena oli tehdä työn vastaanottaminen aiempaa kannustavammaksi. Esityksessä todetaan, että suojaosa parantaa kokonaan työttömien kannustimia ottaa vastaan osa-aikaista tai lyhytkestoista työtä. Koska kokonaan työttömän työllistyminen edes osa-aikaisesti on sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta erittäin tärkeää, olisi suojaosan poistaminen askel väärään suuntaan. Esityksessä epäillään, että suojaosat kuitenkin joskus heikentäisivät osa-aikatyötä tekevien etuudensaajien kannustimia kasvattaa työtuntejaan.

Näkemyksemme mukaan suojaosa ei ole edustamillamme aloilla vähentänyt työntekijöiden kannustimia työn määrän lisäämiseen tai kokoaikatyön vastaanottamiseen. Suojaosalla on positiivisia vaikutuksia myös yksilön työkykyyn ja sen edesauttaa kiinnittymistä työelämään.

Esityksen mukaan suojaosasta luopuminen vaikuttaa erityisesti heihin, jotka työskentelevät aloilla, joissa työ on tyypillisesti osa-aikaista tai keikkaluonteista, ja joissa toimeentuloa täydennetään sovittelulla työttömyysetuudella. Tällaisia aloja ovat tyypillisesti erityisesti palvelualat. Myös media-alalla tämän kaltainen työskentely on tyypillistä. Työttömyysturvan heikentäminen ei muuta toimialojen perusrakenteita. Jos alalla ei ole jatkuvaa kokoaikaista työtä tarjolla, ei työntekijän turvan heikentäminen sitä myöskään sinne luo. Journalistiliitto ei kannata suojaosasta luopumista.

Lausuttavaa lapsikorotusten poistamisesta? (TTL 6 ja 7 luku)

-

Lausuttavaa omavastuuajan pidentämisestä? (TTL 5 ja 7 luku)

Lomakorvauksen jaksottamista koskevassa esityksessä esimerkkinä on käytetty 11 kuukauden mittaista työsuhdetta ja siitä saatavan lomakorvauksen jaksottamista. Lomakorvauksen jaksotuksen vaikutus näyttäytyy hyvin toisenlaisessa valossa silloin, kun henkilö työllistyy toistuvasti hyvin lyhyissä, muutaman kuukauden mittaisissa työsuhteissa. Tällöin jaksotus kohdistuu jokaiseen työsuhteeseen erikseen. Esitys ei tältä osin toteuta tavoitettaan työttömyysturvajärjestelmän yksinkertaistamisesta.

Lomakorvauksen jaksottaminen yhdistettynä esitykseen omavastuuajan pidentämisestä pidentää merkittävästi aikaa, jolta työttömyysturvaa ei makseta. Sen kielteiset vaikutukset kohdistuvat ennen kaikkea sellaisiin henkilöihin, joille osuu usein työttömyysturvajaksojen aloituksia. Tällaiset henkilöt ovat usein aktiivisia työnhakijoita, mutta joilla ei esimerkiksi alan luonteen takia ole mahdollisuutta vakituiseen kokoaikaiseen työsuhteeseen.

Lausuttavaa esityksen taloudellisista ja kansalaisvaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

-

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset viranomaisiin ja yrityksiin)? TE-hallinnon henkilöstöä edustavaa tahoa pyydetään arvioimaan vaikutuksia TE-hallinnon henkilöstöön ja sen tehtäviin, erityisesti TTL 14 luku 1 c §:n osalta.

-

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

Esitetyt muutokset heikentävät pätkätöissä työllistyvien asemaa. He joutuvat säännöllisesti turvautumaan tilapäiseen työttömyysturvaan, sillä pysyviä työsuhteita ei ole tarjolla. Esitysten vaikutusten arviointi etukäteen on erittäin tärkeää. Mikäli muutokset toteutetaan, on hallituksen syytä seurata, miten työttömyysturvan muutokset vaikuttavat erityisesti lyhyissä työsuhteissa työllistyviin sekä sitä, kasautuvatko kielteiset muutokset erityisesti joillekin aloille. Esimerkiksi tilastointia voitaneen kehittää tätä silmällä pitäen, mikäli yhteiseen kehittämiseen ohjataan taloudellisia panostuksia.

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

-

Muuta lausuttavaa esityksestä?

-

Oras Tytti
Suomen Journalistiliitto ry